

Finansdepartementet
Enheten för inkomstskatt och socialavgifter S1
Michael Erliksson

103 33 STOCKHOLM

LOs yttrande, Promemoria om "Slopad förmögenhetsskatt m.m."

Promemorian föreslår att förmögenhetsskatten avvecklas helt till 2008 års taxering. Det innebär att förmögenhetsbeskattningen skulle upphöra från den 1 januari 2007. Motivet är att minska kapitalflykten från Sverige och därmed ge positiva effekter på riskkapitalförsörjningen till näringslivet samt att dagens utformning av förmögenhetsskatten är svår att kontrollera och administrativt krånglig.

Som en delfinansiering föreslås en begränsning i avdragsrätten för privat pensionssparande.

Sammanfattning av LOs ståndpunkter

LO avvisar promemorians förslag. I fördelningspolitiken fyller förmögenhetsbeskattningen fortfarande en viktig roll genom att det utgör ett progressivt inslag i kapitalbeskattningen. Så länge som skillnaderna i kapitalinkomster är stora mellan hushåll, behövs en progressiv beskattning av kapital. Dagens förmögenhetsbeskattning innehåller vissa brister som kan behöva rättas till. En progressiv kapitalbeskattning måste dock inte nödvändigtvis ske med dagens utformning av en förmögenhetsskatt som beskattar förmögenhetsstocken.

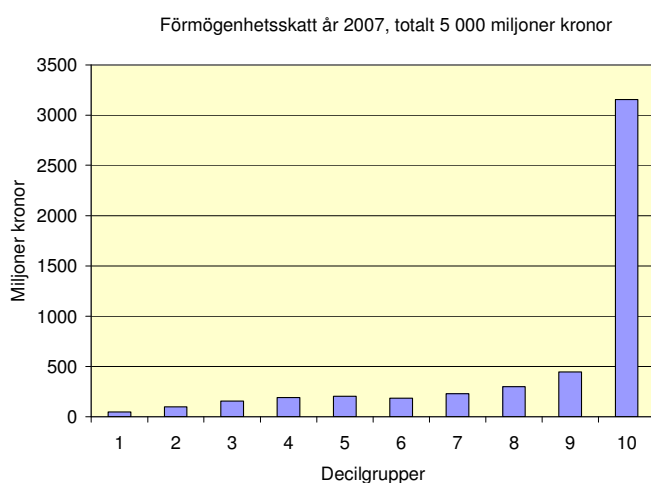
De problem som anges med kapitalflykt är kraftigt överdrivna och står inte i någon rimlig proportion till de önskvärda fördelningseffekter som förmögenhetsbeskattningen ger upphov till. De begränsade problem med kontroll och administration som finns i dagens förmögenhetsbeskattning beror huvudsakligen på de undantag från beskattning som har införts. Vill man lösa dessa

problem anser LO att det är bättre att avskaffa undantagen än att avskaffa förmögenhetsbeskattningen.

LOs ståndpunkter

Inkomster och förmögenheter är alltför ojämnt fördelade i den svenska ekonomin. För att begränsa dessa olikheter behövs progressiva inslag i beskattningen av både inkomster av tjänst och inkomst av kapital. Förmögenhetsskatten utgör ett progressivt inslag i kapitalbeskattningen (se bilaga) och ger idag 5 miljarder kronor till statskassan.

Idag är det ca 240 000 personer som betalar förmögenhetsskatt. SCB har grupperat in dessa i decilgrupper efter den vuxna befolkningens stigande inkomst efter skatt (se figur nedan). Den vertikala rättvisan, skatt efter bärkraft, framgår tydligt. I det högsta inkomstskiktet (decilgrupp 10) finns de flesta individer som betalar förmögenhetsskatt och de betalar också i genomsnitt mest. 90 000 individer i decilgrupp 10 betalar sammanlagt 3 miljarder kronor i förmögenhetsskatt, vilket utgör 2/3 av den totala förmögenhetsskatten. I genomsnitt betalar de 31 000 kronor per person. Förmögenhetsskatten är starkt koncentrerad till ett begränsat antal individer. De 100 personer som betalar mest i förmögenhetsskatt betalar i genomsnitt 4 000 000 kronor per person. Det innebär att dessa 100 personer i genomsnitt har en taxerad förmögenhet på 270 miljoner kronor. Det är således uppenbart att förmögenhetsskatten uppvisar en hög grad av vertikal rättvisa, dvs. skatt efter bärkraft.

Källa: SCBs HINK-undersökningar samt egna beräkningar

Denna beskrivning av vilka som idag betalar förmögenhetsskatt är samtidigt en beskrivning av vilka som kommer att vinna på att förmögenhetsskatten avvecklas. För förmögna hushåll handlar vinsten om flera miljoner kronor.

Promemorian anger att förmögenhetsskatten har stora problem med horisontell rättvisa, dvs. den beskattar inte alla förmögenheter lika, samt har problem med kontroll och administration. Dessa två problem beror huvudsakligen på att onoterade företag är undantagna från förmögenhetsskatt. Skälet till detta har varit att man ansett att onoterade bolag skulle ha betydligt svårare än börsnoterade bolag att attrahera investeringskapital på den internationella kapitalmarknaden. Genom att svenska kapitalägare slipper betala förmögenhetsskatt på sina investeringar i onoterade företag, skulle dessa företag i gengäld få lättare att attrahera svenska kapitalägare.

Man kan ifrågasätta om detta resonemang fortfarande är relevant. Idag finns en stor flora av riskkapitalbolag som agerar mellanhänder mellan det internationella kapitalet och svenska småföretag. Enligt Nutek och Svenska Riskkapitalföreningen investerade statliga och privata riskkapitalbolag i Sverige år 2006 för 6,4 miljarder kronor. I relation till BNP är den svenska rikskapitalmarknaden bland de största i världen¹. Detta tyder på att onoterade företag numera har god tillgång till den internationella kapitalmarknaden och att undantaget från förmögenhetsskatt inte längre skulle vara lika befogat som tidigare.

LO håller med om att det finns problem med dagens utformning av förmögenhetsskatt och är öppen för att diskutera en annorlunda utformning av progressiv kapitalbeskattning. Problemen är dock inte större än de idag kan hanteras för att uppnå önskade effekter då det gäller vertikal rättvisa. Vill man emellertid snabbt åtgärda dessa problem är det bättre att avskaffa undantagen än att avskaffa förmögenhetsskatten.

Promemorian anger ett annat problem med förmögenhetsskatten, nämligen att den skulle stimulera till en kapitalflykt från den svenska ekonomin som nu har blivit så stor att det skulle råda kapitalbrist vilket resulterat i ett dåligt företagsklimat.

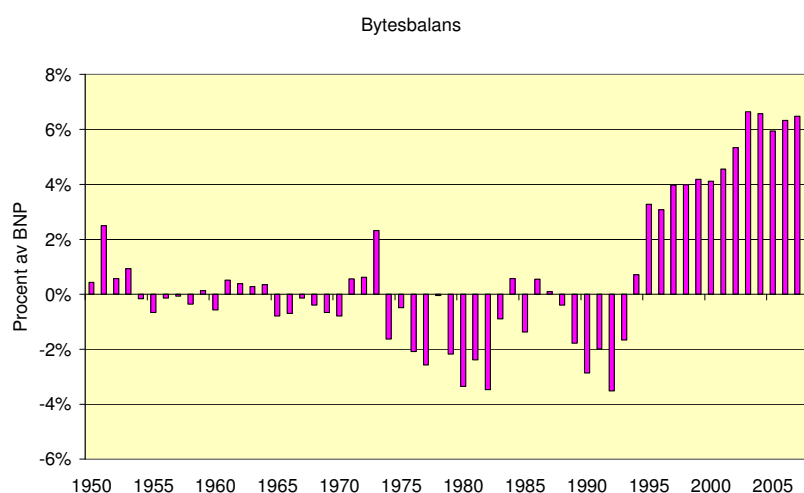
¹ Ägaransvar och ägarmakt, LO 2006

LO håller med om att förmögenhetsskatten kan ha bidragit till kapitalflykt (mer om detta längre fram i yttrandet). Däremot ifrågasätter LO om detta kan ha någon märkbar betydelse för företagens tillgång till investeringskapital, eftersom förmögenhetsskatten är en skatt på svenska kapital- och företagsägare² och inte på svenska företag. Utländska kapitalägare som investerar i svenska företag betalar inte svensk förmögenhetsskatt.

Efter avregleringarna vid slutet av 1980-talet är kapitalmarknaden numera fullständigt internationell. De svenska företag som uppfyller ett internationellt givet avkastningskrav har därmed tillgång till en oändligt stor kapitalmarknad. Eftersom den svenska förmögenhetsskatten endast berör svenska kapitalägare och inte berör utländska kapitalägare, så påverkas de svenska företagens lånemöjligheter på den internationella kapitalmarknaden inte alls av den svenska förmögenhetsskatten.

Däremot skulle förmögenhetsskatten kunna ge negativa effekter på sparandet i den svenska ekonomin, så att en högre skatt ger lägre sparande. Om sparandet i den svenska ekonomin skulle bli alltför lågt, kan stora underskott uppstå i utrikeshandeln vilket i förlängningen kan ge högre räntor. Bytesbalansens saldo, som är summan av allt finansiellt sparande i ekonomin, visar att situationen nu i stället är den motsatta. Sedan mitten av 1990-talet har överskottet i bytesbalansen varit rekordhögt (se figuren nedan). Detta tyder i stället på att sparandet kan vara för högt och att kapitalbeskattningen därför skulle kunna vara för låg. LO anser därför att dagens förmögenhetsskatt inte kan anses utgöra något hinder för sparandet.

² Den s.k. residensprincipen, som innebär att förmögenhetsskatt tas ut på de kapitalägare som är mantalsskrivna i Sverige.

Källa: SCB samt egna beräkningar

I de fall då förmögenhetsskatten ger upphov till kapitalflykt från landet handlar det om att undvika svensk förmögenhetsskatt. Detta kan ske antingen genom att kapitalägaren gömmer sitt kapital i någon utländsk bank eller att kapitalägaren flyttar utomlands. I det första fallet begås en olaglig handling och vid upptäckt bestraffas och eftertaxeras kapitalägaren. I det andra fallet sker ingen eftertaxering när kapitalägaren flyttar hem. Frågan är om dessa kapitalflykter kan ha någon negativ inverkan på den svenska ekonomin när kapitalmarknaden idag är avreglerad och internationell?

Den negativa effekt som skulle kunna uppstå brukar i debatten beskrivas som att kapitalflykten kan försämra företagsklimatet eftersom det skulle uppstå brist på ägarkapital i nystartade företag. Detta kan ju låta märkligt eftersom just detta ägarkapital är befriat från förmögenhetsskatt. Vad LO förstår skulle resonemanget gå enligt följande:

Förmögenhetsskatten skulle ha medfört att det råder brist på s.k. företagsänglar. En företagsängel är ofta en f.d. företagare som har ett stort finansiellt kapital. Han får benämningen ängel då han går in i ett nystartat svenskt företag med både ägarkapital och sitt kunnande. Genom att företagsängeln också engagerar sig i företagets skötsel skulle chanserna öka för att företagsprojektet lyckas. Nutek och Svenska Riskkapitalföreningen uppskattar att det idag finns omkring 3000-5000 företagsänglar i Sverige som årligen satsar omkring 1,5-2 miljarder kronor i nystartade och expanderande företag.

LOs kommentar till detta är att dessa uppgifter inte verkar tyda på att det skulle råda någon större brist på företagsänglar.

Resonemanget fortsätter: Vissa företagare som i framtiden skulle kunna bli företagsänglar (potentiella företagsänglar) vill inte betala förmögenhetsskatt och har därför flytt från Sverige, antingen genom att personerna i fråga själva har flyttat från Sverige eller att de har fört ut finansiellt kapital från Sverige och gömt dem för Skatteverket i någon utländsk bank. Den kapitalägare som själv har flyttat, kan dock senare flytta tillbaka om han skulle vilja agera som företagsängel och i detta fall har förmögenhetsskatten inte haft någon negativ inverkan på företagsklimatet. Problemet med förmögenhetsskatten uppstår i stället för den som olagligt gömt sitt kapital för Skatteverket i någon utländsk bank. Denna person vågar i framtiden inte ta hem sitt kapital i rädsla för att bli bestraffad och eftertaxerad och kan därför inte bli företagsängel.

Man kan fråga sig varför vissa potentiella företagsänglar skulle behöva gömma sitt kapital när de i stället skulle kunnat investerat detta i något onoterat bolag som är befriat från förmögenhetsskatt. Skälet måste vara att de inte var intresserade av sådana investeringar. Man kan därför ifrågasätta om de i någon märkbar omfattning skulle agera som företagsänglar om förmögenhetsskatten avvecklades.

LO slutsats är att den kapitalflykt som dagens förmögenhetsskatt skulle kunna ge upphov till, endast verkar kunna orsaka samhällsekonomi marginella kostnader. De negativa effekter som den skulle kunna ge på potentiella företagsänglar framstår som fullt hanterbara. Skulle det mot förmodan börja råda stor brist på företagsänglar, framstår det som betydligt mer effektivt att använda budgetmedel till att utveckla de statliga riskkapitalbolagen än att avskaffa förmögenhetsskatten som kostar 5 miljarder kronor. LO anser dessutom att det i grunden är fel att bekämpa skattesmitning genom att avskaffa skatter så det till slut inte finns någon skatt att smita ifrån.

Promemorian framför att avskaffandet av förmögenhetsskatten kommer att medföra att uppgifter om taxerad förmögenhet inte längre kan fås från Skatteverket. Detta försvårar beräkningen av rimliga bostads-, social-, underhålls- och studiebidrag. LO delar promemorians oro över att dessa bidrag kan bli för stora då det

blir svårare att få en uppfattning om den sökandes förmögenhetsställning.

LO vill slutligen framföra kritik över att endast en del av avvecklandet av förmögenhetsbeskattningen är finansierad. Delfinansieringen ska ske genom att begränsa avdragsrätten för privat pensionssparande och väntas ge 1,3 miljarder kronor. Åtgärden är dock i sig ett lämpligt steg för att göra skattesystemet mer likformigt.

Stockholm som ovan
LANDSORGANISATIONEN I SVERIGE

Wanja Lundby-Wedin

Mats Morin

Bilaga

Dagens förmögenhetsskatt fungerar som en progressivt inslag i kapitalbeskattningen. I exemplet nedan visas hur dagens förmögenhetsskatt kan liknas med en progressiv beskattning av kapitalinkomster som innehåller ett extra skattesteg i beskattning av kapitalinkomster.

Exempel:

Förmögenhet		10 000 000
Avkastning	5%	500 000

	Förmögenhetsskatt	Kapitalinkomstskatt
Skattesats	1,5%	30,0%
Grundavdrag	1 500 000	75 000
Skattebas	8 500 000	425 000
Skatteuttag	127 500	127 500

I exemplet är förmögenheten 10 000 000 kronor. Efter ett grundavdrag på 1 500 000 kronor, blir skattebasen för förmögenhetsskatt 8 500 000 kronor. Dagens skattesats på 1,5 procent ger då ett skatteuttag på 127 500 kronor. Ett lika stort skatteuttag skulle man kunna få om man i stället efter ett grundavdrag ytterligare beskattade förmögenhetens kapitalavkastning.

Antag att avkastningen är 5 procent, vilket ger ett kapitalflöde på 500 000 kronor. Inför ett progressivt steg i kapitalbeskattningen genom att beskatta kapitalinkomster över 75 000 kronor med 30 procent. Detta skulle medföra ett skatteuttag på 127 500 kronor, vilket är lika mycket som dagens förmögenhetsskatt ger.

I detta exempel är dagens förmögenhetsskatt jämförbar med en progressiv beskattning av kapitalinkomster, där inkomster över 75 000 kronor beskattas med ytterligare 30 procent.